

فصلنامه مطالعات مدیریت فناوری اطلاعات سال دوم، شماره ۸، تابستان ۹۳
صفحات ۳۳ تا ۴۶

رابطه‌ی بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه هرمزگان

محمد رضا بهبودی*

فاطمه بهزادی راد**

چکیده

امروزه اینترنت یک عامل کلیدی برای انجام کارها در بیشتر حوزه‌ها برای همگان است؛ اما ممکن است افزایش استفاده از آن باعث ایجاد مشکلاتی جدی شود. اکنون به دلیل حضور رایانه‌های شخصی، تبلت‌ها و تلفن‌های همراهی که به اینترنت وصل می‌شوند و نیاز به مکان خاصی ندارند، یکی از مسائل مهم مربوط به فناوری اطلاعات، اعتیاد به اینترنت در حال پیشرفت است. تحقیق حاضر با هدف بررسی وضعیت اعتیاد به اینترنت و نیز سنجش رابطه‌ی آن با پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه هرمزگان انجام شده است. جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه و اندازه‌ی نمونه ۳۰۰ نفر از دانشجویان بودند که با استفاده از فرمول کوکران محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های T مستقل و کای دو استفاده شد. نتایج نشان داد بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی منفی وجود دارد و همچنین استفاده‌ی دانشجویان پسر از اینترنت بیشتر از دانشجویان دختر است. علاوه بر این یافته‌ها نشان داد که اعتیاد به اینترنت با بالا رفتن مقاطع تحصیلی افزایش می‌یابد.

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان، دانشگاه هرمزگان.

* استادیار دانشگاه هرمزگان

** دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه هرمزگان (نویسنده مسول) f.behzadi69@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۱۵

کد مقاله: ۱۰۰۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۹/۲۵

مقدمه

رشد روزافزون اینترنت فواید و اهمیت غیرقابل انکاری دارد. چندان‌که در دوران حاضر، نقش محوری اینترنت چنان اساسی است که بدون آن امکان برنامه‌ریزی، توسعه و بهره‌وری در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و علمی در جهان آینده امکان‌پذیر نخواهد بود. اینترنت به‌عنوان رسانه‌ای قوی و فناوری چندرسانه‌ای اکثر نیازهای بنیادین بشر را تأمین می‌کند و همین مسئله موجب کشش افراد برای تأمین نیازهایشان به دنیای مجازی است. تا حدی که این وابستگی تبدیل به اعتیاد آن‌ها به این محیط می‌شود (فرشباغ، ۱۳۸۸).

اما یکی از دغدغه‌های اجتماعی و معضلات مهم زندگی در کنار فناوری‌های ارتباطی جدید، اعتیاد به استفاده از فناوری‌ها یا وابستگی‌های افراطی به آن‌ها است. این امر به‌خصوص در زمینه‌ی اینترنت که روزبه‌روز بر شمار افراد علاقه‌مند به استفاده و نیز استفاده‌کننده از آن به دلیل کاربردهای فراوان آن مخصوصاً در شبکه‌های تلفن همراه افزوده می‌شود.

هم‌زمان با دسترسی گسترده‌ی مردم به اینترنت شاهد نوعی وابستگی در نوجوانان و جوانان هستیم. از طرفی درعین حال که روابط افراد به‌ویژه جوانان در جهان مجازی افزایش می‌یابد، در مقابل از روابط آنان در جهان واقعی کاسته می‌شود (سامسون و کین ۲۰۰۵). در زمینه‌ی میزان شیوع اعتیاد به اینترنت در جوامع گوناگون آمار متعددی وجود دارد ولی به‌طور میانگین نسبت معتادان به ازای هر ۵۰ میلیون استفاده‌کننده‌ی عادی حدود ۲ تا ۵ میلیون برآورد شده است؛ یعنی می‌توان گفت ۵ تا ۱۰ درصد از استفاده‌کنندگان اینترنت به شکل اعتیاد گونه‌ای از آن استفاده می‌کنند (علوی و رضاپور ۱۳۸۸).

روان‌شناسان معتقدند هر رفتاری که فرد از خود نشان می‌دهد، تحت تأثیر عوامل بسیاری مانند: محیطی، عاطفی و شخصیتی است. منظور از عوامل شخصیتی در واقع همان ویژگی‌های شخصیتی است که می‌تواند فرد را مستعد بروز یک سری از رفتارها کند. در صورتی که ممکن است فرد دیگری با ویژگی‌های شخصیتی متفاوت دست به چنین رفتارهایی نزند، بنابراین عوامل شخصیتی از مهم‌ترین عواملی است که قادر است در شناخت پیچیدگی‌های رفتاری در انسان در موقعیت‌های مختلف کمک شایان توجهی کند.

با توجه به پیامدهایی که اعتیاد به اینترنت برای فرد معتاد دارد؛ مثل تغییر دادن سبک زندگی به‌منظور صرف زمان بیشتر در اینترنت بی‌توجهی به سلامت خود در نتیجه‌ی کار با اینترنت، اجتناب از فعالیت‌های مهم زندگی به‌منظور صرف وقت بیشتر در اینترنت، کاهش روابط اجتماعی، نادیده گرفتن خانواده و دوستان، مشکلات مالی، مشکلات تحصیلی و مشکلات جسمانی (یانگ ۱۹۹۹) و از آنجا که قشر عظیمی از جامعه را جوانان تشکیل می‌دهند که از مشتریان اصلی اینترنت محسوب می‌شوند. آموزش و پرورش کلید توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی جوامع بشری است و یکی از اساسی‌ترین وظایف و مأموریت‌های خود را تربیت انسانی توسعه‌یافته و مولد می‌داند و از آنجا که مطالعات فراوانی در حوزه‌ی اعتیاد به اینترنت در سایر کشورهای جهان صورت گرفته است و عوامل بسیاری را نیز در ظهور این اختلال شناسایی کرده‌اند، اما به‌منظور برنامه‌ریزی مبتنی بر پژوهش در هر جامعه توجه به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی ضروری است لذا پژوهش حاضر به این مهم کمک خواهد کرد؛ بنابراین به دلیل اهمیت و کاربرد فراوان اینترنت در آموزش و در بین دانشجویان این تحقیق به بررسی این مهم در دانشگاه می‌پردازد. لذا هدف از این تحقیق بررسی وجود رابطه بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی است.

مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق

اعتیاد به اینترنت اصطلاحی است که اولین بار توسط یانگ^۱ (۱۹۹۶) معرفی شد؛ اما تاکنون علی‌رغم مطالعات گسترده در سال‌های اخیر، هنوز در بین روان‌شناسان در زمینه‌ی تعریف و اندازه‌گیری این اختلال توافق حاصل نشده است. به‌علاوه یک نظریه‌ی جامع که بتواند تعیین کند که چگونه این اختلال به بهداشت روانی یا اجتماعی ارتباط پیدا می‌کند وجود ندارد (احمدی، ۱۳۹۱). به‌طور کلی اعتیاد به اینترنت به‌عنوان نوعی استفاده از اینترنت که می‌تواند مشکلات روان‌شناختی، اجتماعی، درسی و یا شغلی در زندگی فرد ایجاد کند تعریف می‌شود. این اختلال به‌عنوان نوعی اعتیاد رفتاری در نظر گرفته می‌شود که فرد نه به ماده مخدر بلکه به احساسی که در هنگام استفاده از اینترنت به دست می‌آورد معتاد می‌شود (پارسائیان، ۱۳۸۳). از دیدگاه یانگ (۱۹۹۹) اعتیاد به اینترنت الگوی غیر انطباقی استفاده از اینترنت است که موجب

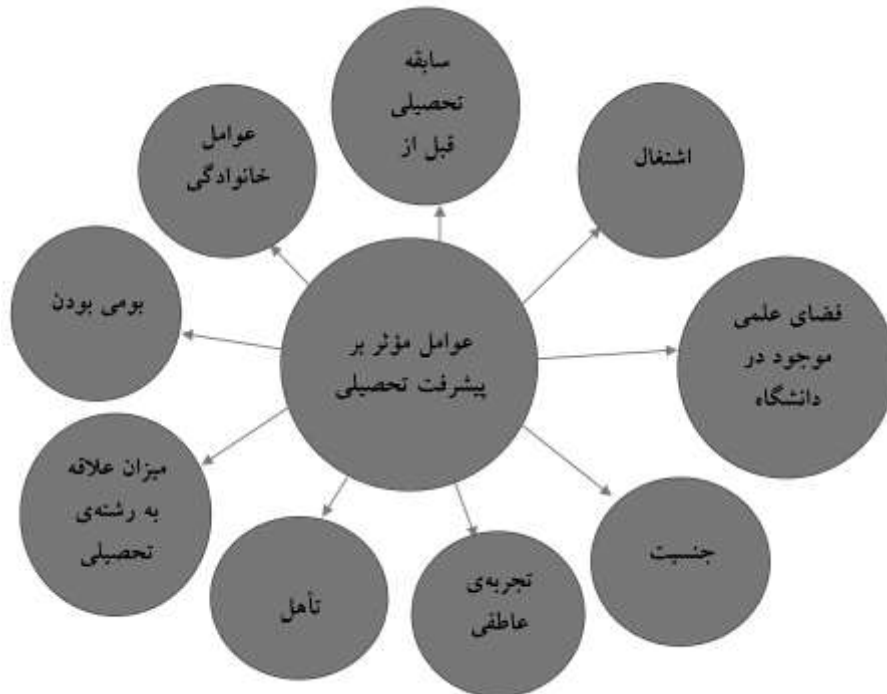
تخریب یا ناراحتی فراوان از نظر بالینی می‌شود. اعتیاد به اینترنت انواع گوناگون دارد از جمله: بازی‌های اینترنتی (بازی‌های آنلاین و قمار آنلاین)، اعتیاد به ارتباط‌های اینترنتی (بودن در شبکه‌های اجتماعی، چت و تالارهای گفتگو)، استفاده‌های پورنوگرافی (در این حالت فرد مدام در اینترنت به دنبال تحریکات جنسی است)، اعتیاد به جمع‌آوری اطلاعات (در این نوع اعتیاد، فرد شیفته‌ی غنای اطلاعات وب می‌شود) (بازرگان ۱۳۹۱).

اعتیاد به اینترنت نشانه‌هایی دارد که فرد معتاد را از بقیه‌ی افراد جدا می‌کند. نشانه‌هایی مانند دل‌بستگی ذهنی به اینترنت، استفاده از اینترنت به صورت فزاینده، تلاش تکراری و ناموفق برای کاهش و یا ترک استفاده‌ی بیش‌ازحد از کامپیوتر، احساس خستگی؛ بی‌قراری؛ افسردگی و عصبانیت در زمان‌های کاهش استفاده از اینترنت، از دست دادن روابط مهم شغلی و تحصیلی، دروغ گفتن به اعضای خانواده و

برای پیشرفت تحصیلی تعاریف مختلفی ارائه شده است. پیشرفت تحصیلی را مقدار یادگیری آموزشگاهی فرد که از طریق آزمون‌های مختلف درسی سنجیده می‌شود، تعریف می‌کنند. به‌طورکلی پیشرفت تحصیلی به موفقیت فراگیران در امور تحصیلی اشاره دارد که بر اساس آزمون‌ها قابل‌سنجش باشد (فولادی، ۱۳۹۰). در تعریفی دیگر منظور از پیشرفت تحصیلی یادگیری مجموعه مطالبی است که تحت عنوان درس یا مواد درسی در طی یک سال به فراگیران ارائه می‌شود. میزان دسترسی به این انتظارات از نمره اکتسابی فراگیران در امتحانات برگزارشده مشخص می‌شود که می‌توان آن را پیشرفت تحصیلی نامید (وجدان پرست، ۱۳۸۰).

بدون تردید پیشرفت تحصیلی در نظام آموزشی از اهمیت والایی برخوردار است. پژوهشگران آموزشی و روانشناسی تلاش کرده‌اند تا عواملی که عملکرد یادگیرندگان را بهبود و ارتقا می‌دهند، شناسایی کنند که در این میان موهن و گولاتی^۱ (۱۹۸۶) مطالعه‌ای فرا تحلیلی بر تعیین‌کنندگان پیشرفت تحصیلی انجام داده‌اند و عواملی را در پیشرفت تحصیلی مؤثر می‌دانند که عبارت‌اند از: هوش، محیط خانوادگی، تحصیلات والدین، رابطه‌ی بین والدین، انگیزش متغیرهای شخصیتی از قبیل درون‌گرایی و برون‌گرایی، روان‌پریشی، ادراک خود و سازگاری.

در یک رویکرد جامع می‌توان عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌ها را در قالب چند عامل زیر بررسی کرد. نمودار شماره ۱: عوامل مؤثر بر پیشرفت (موهن، گولاتی، ۱۹۸۶) را نشان می‌دهد.

مطالعات یانگ نشان داد که ۵۰ درصد از دانش‌آموزانی که از اینترنت زیاد استفاده می‌کنند، نمرات ضعیف‌تر و مطالعه و توجه کمتری به درس در کلاس داشته‌اند. مطالعات در زمینه‌ی اعتیاد به اینترنت در محیط شغلی هم نشان می‌دهد که ۵۰ درصد از مصارف اینترنت در محیط‌های کاری مرتبط به استفاده‌های غیرکاری است (روبرت^۱، ۱۹۹۶). مطالعه‌ای که در بین ۷۲۷۶ نفر از دانشجویان یونان انجام شد نشان داد که افراد معتاد به اینترنت دچار افت عملکرد تحصیلی شده‌اند و بیشتر به اتاق‌های گفتگو و وبلاگ می‌پرداختند. این تحقیقات نشان داد که مردان با احتمال بیشتری نسبت به زنان به اینترنت اعتیاد دارند (فرانکو^۲، ۲۰۱۰).

نتیجه‌ی تحقیقات گروهی از صاحب‌نظران در مورد اعتیاد به اینترنت، این اعتیاد را در بین دانشجویان سراسر کشور بررسی کرده و به یک روند ترتیبی اعتیاد در بین دانشجویان دست یافتند که در ابتدای این روند آمریکا و آفریقای جنوبی و بعد از آن کره جنوبی، تایوان، نروژ، انگلستان، ایتالیا و چین قرار دارند (یانگ، زاونن، ناکس^۱).

طبق نتایج یک مطالعه ۸۰ درصد از پاسخ‌گویان کاربران وابسته به اینترنت بودند که انگاره‌های رفتار معتادانه قابل توجهی را از خود بروز دادند. یانگ خاطر نشان می‌سازد که وابستگی به اینترنت گسست‌ها و انقطاع‌های شدیدی در زندگی تحصیلی، اجتماعی، مالی و شغلی مشارکت‌کنندگان ایجاد کرده است (یانگ^۱، ۱۹۹۸). در تحقیقی دیگر با عنوان اثر اعتیاد به اینترنت در اعتماد به نفس و ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان، به این نتیجه رسیدند که نوجوانان معتاد به استفاده از اینترنت از تماس‌های اجتماعی کناره‌گیری می‌کنند، آن‌ها از اینترنت برای فرار از واقعیت استفاده می‌کنند و اعتماد به نفس پایینی دارند (کرات و دیگران^۲، ۱۹۹۸).

پژوهشی دیگر به این نتیجه رسیده بود که اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان شایع است و میزان وابستگی آن در بین دختران و پسران و همچنین با توجه به رشته‌ی تحصیلی‌شان متفاوت است (حسن‌زاده و همکاران، ۲۰۱۲). در پژوهشی با عنوان (اثر فناوری جدید اطلاعات و ارتباطات بر سرمایه‌ی اجتماعی در میان دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی) نتایج به‌دست‌آمده حاکی از این است که میان میزان استفاده از فناوری‌های جدید ارتباطات و اطلاعات و سرمایه‌ی اجتماعی دانشجویان رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد. هرچند که همبستگی به‌دست آمده در سطح پایینی است. (پناهی، ۱۳۸۶).

اکثر تحقیقات به این نتیجه رسیده‌اند که اعتیاد پسران به اینترنت بیشتر از دختران است، دلیل این امر شاید ویژگی‌های جنسیتی باشد که جا دارد محققان روان‌شناسی این دلیل را پیگیری کنند.

اعتیاد به مواد مخدر در جامعه نهی می‌شود و از طریق رسانه‌ها پیگیری می‌شود و خانواده‌ها سعی می‌کنند فرزندان خود را از این اعتیادها دور نگه‌دارند و کنترل کنند. این در حالی است که هیچ‌کدام از نهادها توجه خاصی به اعتیاد اینترنتی که حتی مهم‌تر به نظر می‌رسد، نمی‌کنند. مواد مخدر با جسم افراد در ارتباط است و اینترنت با افکار و روان افراد، اهمیت موضوع کاملاً مشخص است اما از آنجا که آسیب‌های ناشی از اینترنت در زمانی تقریباً درازمدت نشان داده می‌شود، مورد توجه نهادها قرار نمی‌گیرد.

1. Franko
2. Yang, Zawnen, Naks
4. Yang
5. Kerat at all

- با توجه به موارد فوق فرضیه‌هایی که برای این تحقیق وجود دارند عبارت‌اند از:
۱. بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معناداری وجود دارد.
 ۲. تفاوت معناداری در میزان اعتیاد به اینترنت با توجه به جنسیت دانشجویان وجود دارد.
 ۳. تفاوت معناداری در میزان اعتیاد به اینترنت با توجه به مقاطع مختلف تحصیلی دانشجویان وجود دارد.
 ۴. تفاوت معناداری در میزان اعتیاد به اینترنت با توجه به دانشجویان دانشکده‌های مختلف وجود دارد.

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - پیمایشی است که به صورت مقطعی در ۶ ماه دوم سال ۱۳۹۲ انجام گرفته است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه هرمزگان که ۳۷۶۸ نفر است، است. این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و توزیع پرسشنامه انجام شد. پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه، تمامی دانشجویانی بودند که به صورت تصادفی در کلاس‌ها، حیاط، آمفی‌تئاتر و سایت دانشگاه حضور داشتند. تعداد پرسشنامه‌های قابل توزیع با توجه به فرمول کوکران محاسبه شد که با توجه به این فرمول تعداد ۳۰۰ پرسشنامه توزیع شد و ۲۳۷ پرسشنامه جمع‌آوری شد.

پرسشنامه‌ای که مورد استفاده قرار گرفت، شامل چند بخش بود، قسمت اول، سؤالات مربوط به جمعیت شناختی بود. قسمت دوم پرسشنامه محقق ساخته بود و مربوط به زمینه‌های استفاده‌ی دانشجویان، نحوه‌ی دسترسی به اینترنت و مشکلات مربوط به آن می‌شد و قسمت سوم پرسشنامه‌ی استاندارد ۲۰ سؤالی یانگ بود که با طیف لیکرت مورد بررسی قرار می‌گرفت. پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که این پرسشنامه از اعتبار و روایی بالایی برخوردار است. آلفای کرونباخ در سوئد ۹۵ درصد و در کره ۹۰ درصد محاسبه شد.

توصیف و تحلیل با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد و نمونه‌هایی از جداول آمار توصیفی به‌قرار زیر است. در آزمون‌های تحقیق متغیر مربوط به اعتیاد به اینترنت، میزان استفاده از اینترنت و متغیر مربوط به پیشرفت تحصیلی، حدود معدل است. جداول

۴۰ مطالعات مدیریت فناوری اطلاعات، سال دوم، شماره ۸، تابستان ۹۳

شماره‌ی ۱ تا ۳ اطلاعات توصیفی تحقیق حاضر را نشان می‌دهند.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها برحسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
مرد	۹۲	۳۸٫۸
زن	۱۴۴	۶۱٫۲

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها برحسب مقاطع تحصیلی

مقطع	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
کارشناسی	۱۲۷	۵۳٫۶
کارشناسی ارشد	۹۲	۳۸٫۸
دکتری	۱۱	۴٫۶

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها برحسب دانشکده

درصد	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
کشاورزی	۱۹	۸
علوم انسانی	۱۲۸	۵۴
فنی و مهندسی	۴۲	۱۷٫۷
علوم پایه	۳۳	۱۳٫۹
علوم و فنون دریایی	۱۳	۵٫۵

یافته‌های تحقیق:

همان‌طور که جدول شماره ۴ نشان می‌دهد فرضیه‌ی اول تأیید شد. بر اساس فرضیه‌ی اول رابطه‌ی همبستگی بین استفاده از اینترنت و پیشرفت تحصیلی منفی بوده و نشان‌دهنده‌ی این است که با افزایش استفاده از اینترنت میزان پیشرفت تحصیلی کاهش می‌یابد.

جدول ۴. آزمون فرضیه‌ی اول، همبستگی بین استفاده از اینترنت و پیشرفت تحصیلی

Model	R	R square	Adjusted R square	Std. Error of the estimate
1	.12	.00	.004	2.00678

رابطه‌ی بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت... ۴۱

بر اساس آزمون انجام شده که در جدول شماره ۵ می‌توان دید فرضیه‌ی دوم نیز تأیید شد. فرضیه‌ی دوم با استفاده از آزمون T مستقل سنجیده شد و نتایج جدول نشان می‌دهد که میانگین استفاده‌ی پسران از اینترنت بیشتر از دختران است

جدول ۵. آزمون فرضیه‌ی دوم، میانگین استفاده‌ی پسران و دختران از اینترنت

خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	جنسیت	سؤال
۰.۵۳۰۲۳	۰.۵۰۵۸۰۳	۴.۵۴۹۵	۹۱	مرد	در هفته به‌طور متوسط چند ساعت از اینترنت استفاده می‌کنید؟
۰.۱۲۹۲۸	۱.۵۴۵۹۱	۳.۶۲۹۴	۱۴۳	زن	

همان‌طور که جدول شماره ۶ نشان می‌دهد فرضیه‌ی هم سوم تأیید شد. فرضیه‌ی سوم با استفاده از آزمون کای دو سنجیده شد. با توجه به اینکه میزان Pearson Chi-Square کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین بین دو متغیر رابطه وجود دارد و بررسی نتایج جداول در این آزمون نشان می‌دهد که با افزایش مقطع تحصیلی میزان استفاده از اینترنت نیز افزایش می‌یابد.

جدول ۶. آزمون فرضیه‌ی سوم، مقطع تحصیلی میزان استفاده از اینترنت

	Value	DF	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	35.707		
Likelihood Ratio	40.384	12	.000
Linear-by-Linear Association	9.801	12	.000
N of Valid Cases	229	1	.002

بر اساس نتیجه آزمون آماری نشان داده شده در جدول شماره ۷ فرضیه‌ی چهارم رد شد. این فرضیه نیز از روش آزمون کای دو انجام شد و نتایج نشان داد که بین دانشکده‌های مختلف و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی معناداری وجود ندارد.

جدول ۷. فرضیه‌ی چهارم رابطه بین دانشکده‌های مختلف و اعتیاد به اینترنت

	Value	DF	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	25.524		
Likelihood Ratio	27.522	24	.378
Linear-by-Linear Association	3.493	24	.279
N of Valid Cases	233	1	.062

نتیجه‌گیری، بحث و پیشنهادها

اثرات جانبی فناوری اطلاعات و ارتباطات از جمله اینترنت یکی از دغدغه‌های اساسی هست که در کنار مزایای زیاد آن باید مورد توجه قرار بگیرد. این مطالعه اثر اعتیاد به اینترنت بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان را مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی منفی وجود دارد و این امر در بین دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر است. علاوه بر این یافته‌ها نشان داد که اعتیاد به اینترنت با بالا رفتن مقاطع تحصیلی افزایش می‌یابد.

یافته‌های این مطالعه با برخی از مطالعات پیشین همسو و با برخی از آن‌ها به نوعی در تضاد هست. به عنوان مثال مطالعه‌ای که حسن‌زاده (۱۳۹۱) انجام داد به نتایجی مشابه تحقیق ما در فرضیه اول رسیده بود. فرضیه‌ی دوم که اعتیاد به اینترنت را با جنسیت می‌سنجید نیز تأیید شد و نشان داد که استفاده‌ی دانشجویان پسر از اینترنت بیشتر از دانشجویان دختر است؛ که این نتیجه مشابه نظرات زکریایی (۱۳۸۸)، حسن‌زاده (۱۳۹۱) و هادی پور (۱۳۸۹) و مخالف نظر احمدی (۱۳۹۱) است که نشان داده بود میزان استفاده‌ی دانشجویان دختر از اینترنت بیشتر از پسران است یا نظر روحانی (۱۳۹۰) که نشان داد تفاوت معناداری بین استفاده از اینترنت و جنسیت وجود ندارد. دلیل این امر شاید نظارت بیشتر خانواده‌ها بر دختران نسبت به پسران باشد. در این مطالعه فرضیه‌ی سوم نیز تأیید شد و نشان داد که بین استفاده از اینترنت و مقطع تحصیلی رابطه وجود دارد و با توجه به جداول آماری با بالاتر رفتن مقطع تحصیلی اعتیاد به اینترنت نیز افزایش می‌یابد؛ اما فرضیه‌ی آخر رد شد و نشان داد که ارتباط معناداری بین اعتیاد به اینترنت و دانشکده‌های مختلف وجود ندارد.

با توجه به اینکه اعتیاد به اینترنت باعث مشکلات جدی روحی روانی و جسمانی می‌شود، استفاده‌ی بیش از اندازه از آن، مخصوصاً در بین دانشجویان که آینده‌سازان کشور هستند علاوه بر خود فرد به جامعه نیز آسیب می‌رساند. با توجه به اینکه با افزایش مقاطع تحصیلی میزان استفاده از اینترنت نیز افزایش می‌یابد، مطمئناً یکی از دلایل اصلی استفاده‌ی مقاطع بالاتر از اینترنت جهت تحقیق و جستجو در سایت‌های علمی است. به مسئولین دانشگاه پیشنهاد می‌شود که تعداد کتاب‌های کتابخانه را افزایش دهند و کتاب‌ها را به‌روز کنند تا دانشجویان به جای جستجو در سایت‌ها بیشتر از کتاب‌ها استفاده کنند؛ و پیشنهاد دوم به مسئولین دانشگاه این است که سایت‌های

لاتین علمی را نیز خریداری نمایند تا دانشجویان در زمان کمتری به مطالب موردنظر خود دست یابند. با این دو روش می‌توان میزان استفاده از اینترنت را در بین دانشجویان کاهش داد که این خود باعث سلامت افراد و جامعه می‌شود. اعتیاد به اینترنت موضوعی جدید است که نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد. اغلب دانشجویان از اینترنت برای جستجو در سایت‌های علمی استفاده می‌کنند و این جستجوی زیاد هرچند باعث اعتیاد به اینترنت شده است اما هدفی را دنبال می‌کنند. متأسفانه این موضوع در بین نوجوانان و کودکان نیز به شدت در حال شیوع است. خصوصاً با افزایش فناوری و حضور رایانه‌های شخصی و تبلت‌ها و تلفن‌های همراهی که به اینترنت وصل می‌شوند و نیز گسترش شبکه‌های اجتماعی موبایلی و یا پیام‌رسان شرایط برای اعتیاد به اینترنت گسترش یافته است.

اکنون حتی در روستاهای دورافتاده صحبت از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی و سایت‌های علمی است. بدون شک می‌توان بیان کرد که یکی از حیاتی‌ترین عوامل زندگی بشر اینترنت است. نمی‌توان استفاده از این عامل حیاتی را ممنوع کرد اما می‌توان فرهنگ درست استفاده کردن از آن را یاد گرفت و به کار برد. رسانه‌ها و مدارس به‌عنوان مهم‌ترین پایگاه‌های آموزشی باید به این امر مهم توجه کرده و فرهنگ درست استفاده از اینترنت را از کودکی به افراد بیاموزند. در دانشگاه‌ها نیز پیشنهاد می‌شود واحد فناوری اطلاعات به فرهنگ‌سازی درست استفاده از اینترنت نیز بپردازد و دانشجویان را از عواقب اعتیاد به اینترنت آگاه سازد.

در این حوزه موضوعات موردبررسی زیاد هست به محققان آتی پیشنهاد می‌شود اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مخصوصاً شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان یا موبایلی را به‌صورت جداگانه بررسی نمایند زیرا در حال حاضر یکی از علت‌های اصلی اعتیاد این امر است. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود آثار روانی و جسمانی معتادان به اینترنت نیز بررسی شود و راهی برای درمان ارائه گردد. نتیجه جالب می‌تواند بررسی اعتیاد به اینترنت در سایر دانشگاه‌ها هم باشد تا تعیین شود آیا رابطه‌ای بین وجود امکانات تفریحی و علمی در مناطق مختلف کشور و اعتیاد به اینترنت وجود دارد یا خیر. همچنین رابطه‌ی بین سایت‌های علمی دانشگاه‌ها و میزان اعتیاد به اینترنت دانشجویان بررسی شود تا نشان دهد دسترسی به سایت‌های علمی تأثیری در کاهش صرف زمان دانشجویان در اینترنت دارد یا خیر. در پایان باید عنوان کرد که این تحقیق مانند تمامی تحقیقات

۴۴ مطالعات مدیریت فناوری اطلاعات، سال دوم، شماره ۸، تابستان ۹۳

خالی از محدودیت‌ها و مشکلات نبوده است. با توجه به محدودیت زمان و منابع، محققان نتوانستند ابعاد این مسئله را بطور کامل مورد بررسی قرار دهند.

منابع

- احمدی، هدی؛ سادات زاده، فاطمه؛ بیگی، مهدیه (۱۳۹۱). بررسی میزان شیوع اعتیاد به اینترنت و رابطه‌ی آن با ویژگی‌های جمعیت شناختی در بین دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی، روان‌شناسی تربیتی، شماره ۲۵، ۱۹-۳۴
- باقری، حمید (۱۳۹۰). اعتیاد به اینترنت و وضعیت‌های هویت در دانشجویان، روان‌شناسی، رشد مشاور مدرسه، شماره ۲۵، ۱۶-۲۴
- بهشتیان، محمد (۱۳۹۱). رابطه‌ی بین اعتیاد به اینترنت و ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تهران، جامعه پژوهی فرهنگی، شماره ۱، ۷۹-۹۶
- پناهی، حسین (۱۳۸۶). تأثیر فناوری‌های جدید اطلاعات و ارتباطات بر سرمایه‌ی اجتماعی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- جعفری، نسیم؛ فاتحی زاده، مریم (۱۳۹۰). پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر پایه‌ی هوش هیجانی در دانشجویان دانشگاه اصفهان، روان‌شناسی، دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، شماره‌ی ۷۹-۴۵، ۸۶
- حسن‌زاده، رمضان (۱۳۸۹). آسیب ناشی از کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشجویان، فصلنامه اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، شماره‌ی ۱، ۷۹-۹۱
- حسن‌زاده، رمضان؛ بیدختی، عاطفه؛ رضایی، عباس؛ رهایی، فاطمه (۱۳۹۱). رابطه اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی فراگیران، فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، سال سوم، شماره ۹، ۹۵-۱۰۸
- درگاهی، حسین؛ رضوی، سید منصور (۱۳۸۶). اعتیاد به اینترنت و عوامل مؤثر بر آن در ساکنان منطقه ۲ غرب تهران، فصلنامه‌ی پایش، سال ششم، شماره‌ی ۳، ۲۶۵-۲۷۲
- رسولی، محمد (۱۳۹۲). اعتیاد به اینترنت و اثرات ناشی از آن، اطلاع‌رسانی و کتابداری، کتاب ماه علوم اجتماعی، سال هفدهم، دوره‌ی جدید، شماره ۶۷، ۹۷-۹۰
- روحانی، فضیله؛ تازی، سعیده (۱۳۹۰). بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و رابطه‌ی آن با انگیزه‌ی تحصیلی و رشد اجتماعی، علوم تربیتی، فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، سال دوم، شماره‌ی ۱۹-۶، ۳۴
- سپهریان، فیروزه؛ جوکار، لیلا (۱۳۹۱). ارتباط اعتیاد به اینترنت با اضطراب در تیپ‌های شخصیتی نوع A, B و D، علوم تربیتی، پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری، شماره‌ی ۱۷-۳، ۳۰
- علوی، سلمان؛ اسلامی، مهدی (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ، روان‌شناسی، علوم رفتاری، شماره‌ی ۱۳، ۱۸۳-۱۹۰

میرزائیات، بهرام؛ با عزت، فرشته؛ خاکپور، نعیمه (۱۳۹۰). اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان و تأثیر آن بر سلامت روان، فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، سال دوم، شماره اول، ۱۶۲-۱۴۱

نوروزی، کیان؛ حسینی، محمدعلی (۱۳۹۲). بررسی وضعیت اعتیاد به اینترنت و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران. آموزش پرستاری دوره ۲، شماره ۶۲، ۵۰-۴۶

نیازی کرمانی، محسن؛ نصرآبادی، محسن (۱۳۹۰). تبیین رابطه‌ی اعتیاد به اینترنت بر میزان اعتماد اجتماعی، مطالعه‌ی موردی: دانشجویان دانشگاه کاشان، علوم اجتماعی (دانشگاه علامه طباطبایی)، شماره‌ی ۵۷، ۱۸۲-۱۵۳

- Anderson K J. (2001). Internet use among college student: An exploratory study. *Journal of American College Health*. 50(1), 21-6
- Asiri, shahla, Fatemeh Fallahi, Atefeh Ghanbari, Ehsan kazemnejad-leili. (2012). Internet addiction and its predictors in Guilan Medical Sciences student. *Nursing and Midwifery Studies*. 2013 June; 2(2): 234-23
- Frangos C, Kiohos A. (2010). An Internet addiction among Greek University students: Demographic association with the phenomenon, using the Greek version of young internet addiction. *Journal of international Economic Sciences and Applied Research*, Volume: 3 Issue: 1, Pages: 49-74
- kheirkhah, F, A Ghabeli Juibary, A Gouran. (2012). Internet addiction, prevalence and epidemiological Features in mazandaran province, Northern Iran. *Iranian Red Crescent Medical Journal* 12 (2), 133.
- knox D, Daniels V, Sturdivant L, Zusman ME. (2001). College student use of the internet for Mate selection. *Journal of College Student*. Vol. 35, No. 1
- Krant, R, M. Patterson, V. Lundmark, S. Kiesler, T. Mukopadvay, and W. Scherlis (1998). *American Psychologist*, Vol. 53, No. 9, 1017-1031.
- Li L-h, Zhang L-P, Liu Z-l. (2010). Impact of emotional intelligence on internet addiction disorder among student at a college in Weifang. *Journal of preventive Medicine Tribune*. 169
- Young. K S (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *J of Cyber Psychology and Behavior*. 1(3): 237-244